מאור עינים — ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו וגו' וסרתם מן הדרך אשר אנכי וגו' ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם וגו'. להבין הענין מהו לשון ראה שמראה באצבע כאלו הדבר מוכן לפני עין הרואה ועוד להבין שאצל הברכה אמר לשון את כמו שכתוב את הברכה אשר וגו' ואצל הקללה לא נאמר תיבת את. ונקדים פסוק הכתוב בפ' נצבים (דברים ל', ט"ו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע וגו' ואחר זה נאמר שם ובחרת בחיים. כי נודע שבריאת כל העולמות ומלואן היו בהתורה שהן האותיות שמאלף ועד ת"ו שהבורא ב"ה צמצם את עצמו בהאותיות והחלת צמצומו ואצילותו הוא באות א' ואחר זה צמצם את עצמו כביכול והאציל אור שפעת קדושתו מאות אל אות עד ת"ו שהוא סוף המדריגה כנודע שהוא מקום הבחירה כמ"ש ת"ו תחיה ת"ו תמות ולכך בכל דבר אף שהוא בסוף המדריגה שהוא רחוק מאור שפעת אורו א"ס ב"ה אלא צריך לקרב את עצמו עם אותו סוף המדריגה שהוא בחי' ת"ו אל האל"ף שהוא אלופו של עולם ולהגביה הדבר ולהעלותו מתחתא לעילא אל שורש הכל בחי' האל"ף ולהעלות כל מדריגות תחתונים שרחוקים מא' אל בחי א' וכמ"ש שם, י"ט ובחרת בחיים שיבחר החיות והטוב שבדבר ההוא שהוא צמצום אלהותו ולא שימשך אחר הרע שבהדבר. כנודע שמחטא אדם הראשון נעשה התערבות טוב ורע שבכל הדברים שהוא רואה בעיניו יוכל לראות הטוב או הרע שיש שם והאדם גם כן הוא מעורב מטוב ורע כנודע שהוא בחינת היצר טוב ויצר הרע שבאדם והרע שבו נמשך אחר הרע שבהדבר והטוב נמשך אחר הטוב שבהדבר שרואה אותו מדברי עולם הזה וכל אחד לפי מה שהוא אם הגביר בקרבו חלק הטוב על הרע ונכלל שמאל בימין שנכבש עבד שהוא היצר הרע תחת רבו כך בדבר ההוא שרואה אינו רואה רק הטוב שבו ומקרבו אל שרשו שהוא בחי' הא' כאמור ולהיפך ח"ו כשהוא אדם שאצלו התגברות הרע על הטוב ח"ו אזי כשרואה שום דבר אינו רואה כי אם שם בדבר ההוא ומכליל ח"ו הטוב שהוא ימין בהשמאל ח"ו ומפסיקו מאור אין סוף ב"ה שהאציל וצמצם את עצמו מאות אל אות מעולם אל עולם ממדריגה אל מדריגה עד סוף המדריגות ונקרא (משלי ט"ז, כ"ח) נרגן מפריד אלוף מפריד אלופו של עולם משכינתיה השוכן בסוף המדריגות שהיא בחי' ת"ו ונקרא עובד עבודה זרה כמ"ש הבעש"ט נבג"מ על פסוק (דברים י"א, ט"ז) וסרתם ועבדתם אלקים אחרים כי מיד שסרתם מאחרי ה' לאחוז בבחירת הרע ועבדתם אלקים אחרים נחשב לעבודה זרה וכל זה על ידי שאין לו דעת זה האמור שידע ויאמין כי לית אחר פנוי מיניה שמלא כל הארץ כבודו אפילו בארציות ובסוף המדריגות. וכמ"ש אצלינו על פסוקי (שיר השירים ג', ב') אקומה נא ואסובבה בעיר בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי שהוא לראות אם יש בני אדם העוסקים בשווקים וברחובות במשא ומתן ושאר עסקים אם יש בהן מי שאהבה נפשי הרואה על חיות האלקות המצומצם בהדברים שעוסקים שם כנודע ממה שכתוב אצלנו במקום אחר כי גם שם בעסק משא ומתן הוא עבודה תמה למי שיש לו לב לדעת ולא מצאתי מצאוני השומרים הסובבים בעיר שהן נסורי קרתא שעוסקין בלימוד התורה ובמצות שהן פנוין מעסק משא ומתן ועוסקים בלימוד התורה שהן סובבין בעיר בתורתן ומגינין על בני עירן כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי פי' גם בין השומרים הנ"ל לא מצאתי רק כמעט כמ"ש ראיתי בני עלייה והמה מועטין כי רובם סרו מה' גם בלימוד תורתן כנודע זה על ידי שאינו לשם שמים ובלא דעת נפש לא טוב וכמו שאמרו רז"ל זכה נעשה לו סם חיים לא זכה נעשה לו סם המות ח"ו. וכמ"ש רשעים בחייהם קרויין מתים פי' אפילו במה שהוא חיות וקירוב אל הבורא ב"ה שהיא עסק התורה ומצות מכל מקום עם חייהם עם עסק התורה שלהם קרוים מתים שנפסקים על ידם דוקא מתי החיים שהוא הבורא ב"ה כנודע שכל הרשעים מביאים להם היתרים שקרים מהתורה ובהיפך צדיקים במיתתם קרוים חיים אפילו במה שנראה שהוא דבר המרחקו מן הבורא ב"ה שהוא חיי החיים כגון עסקי עולם הזה ודברים שהן בסוף המדריגות כי לפי הנראה הוא בחי' מיתה שהוא ירידתו על ידי זה ממדריגתו כנודע מאן דנחית מדרגיה קרי ביה וימת מכל מקום קרוים חיים שגם על ידי אלו הדברים שבסוף המדריגות מתקרבים לאלופו של עולם שהוא חי החיים ונקראים גם כן חיים וזהו במיתתן קרוין חיים והבן:

וזהו ראה אנכי נותן לפניכם בכל מה שאתה רואה בדברים שבעולם תדע ששם אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה שהוא בחי' טוב ורע המעורב בכל הדברים כנ"ל את הברכה וגו' פי' על ידי בחי' א"ת שהוא יחוד א' עם בחי' ת' שהוא סוף המדריגה כאמור לעיל על ידי שרואה הטוב שבכל דבר ומקרבו לאלופו של עולם הברכה באה על ידי זה מפני שמכליל הרע בהטוב שהוא כללות שמאל בימין ונעשה כך למעלה גם כן שנכלל שמאל בימין ואין דינים כלל שהוא בחי' קללה ח"ו רק ברכה וירידת שפע לעולם ברב טוב ברכות מאין סוף ב"ה. והוסיף הכתוב לבאר אשר תשמעו אל מצות ה' תשמעו הוא מלשון אסיפה וחיבור כמ"ש וישמע שאול פי' אשר תשמעו ותחברו אל מצות שהוא לשון דביקות ה' אלהיכם שהוא לשון צמצום כי שם אלהים הוא צמצום המורה על צמצום אלהותו שבסוף המדריגות שהוא אשר תשמעו ותחברו אל מצות שהוא דביקות ה' אלהיכם שהוא אלהותו המצומצם שם לחברו אל ה' שהוא שם האין סוף ב"ה בחי' א':

והקללה אם לא תשמעו פי' אם לא תחברו אל מצות ה' אלהיכם האלקות המצומצם שם בסוף המדריגה אל ה' שהוא בחי' הא' אל שורש הכל אין סוף ב"ה. וסרתם מן הדרך על ידי שתבחרו בבחירת הרע המעורב שם ותקראו ח"ו נרגן מפריד אלוף (משלי ט"ז, כ"ח) כאמור ונכלל ח"ו ימין בשמאל ותחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה וגו' (שם ל' כ"א–כ"ג) ועל ידי זה נעשה התגברות הדינים הבאים מצד השמאל שהוא הגבורה ולכך ח"ו באה הקללה ועל כן גבי קללה לא נאמר תיבת את כי כל עיקר ביאת הקללה הוא על ידי שאין שם יחוד א"ת שהוא יחוד תי"ו שהוא סוף המדריגה אל הא' להכניע שמאל בימין כאמור על ידי שיראה הטוב בכל דבר רק שאינו רואה כ"א חלק הרע שבו ומפריד א' שהוא אלופו של עולם משכינתיה השוכן בסוף המדריגות ועל ידי זה נעשה התגברות השמאל ובאה ח"ו על ידי זה הקללה וזהו וסרתם מן הדרך אשר אנכי וגו' ללכת אחרי אלהים אחרים שהוא כאמור לעיל בשם הבעש"ט נבג"מ כי מיד שוסרתם ותאחזו בהרע ונעשה הכנעת ימין בשמאל כביכול נקרא עבודה זרה ללכת אחרי אלהים אחרים כאמור וכל זה אשר לא ידעתם על ידי שאין לכם דעת ואמונה זו שתדעו שלית אחר פנוי מיניה שגם שם הוא צמצום אלהותו יתברך כי מי שיש לו דעת זה בודאי יאחז בחיים וטוב שבהדבר ולדבק את עצמו עם הדבורים שבסוף המדריגות לאלופו של עולם שהוא בחי' יחוד א"ת האמור אצל הברכה ועל ידי זה ישפיע הבורא ב"ה שפע רב טוב ברכות אמן נצח סלה ועד ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר ובמדרש איתא עשר בשביל שלא תתחסר עשר בשביל שתתעשר רמז למפרישי ימים להפריש אחד מעשרה לעמילי התורה. להבין זה על פי מה שאמרו בש"ס אין אדם מת וחצי תאוותו בידו ובארנו במקום אחר שכוונת הש"ס אינו אומר שזה אי אפשר למצוא שיהא אדם בעולם שיהא לו מדת הסתפקות כי החוש יכחיש זה כי עינינו רואות כמה אנשים שלמים יש להם מדת הסתפקות אך הוא על אותן שהן במדריגות מיתה כמ"ש רשעים בחייהם וכו' כי מאן דנחית מדרגיה וכו' וזהו אין אדם מ"ת דייקא וחצי וכו' אבל צריך הרואה על האמת שלא יהיה במדריגה זו כי אם להיות לו מדת הסתפקות כמ"ש איזהו עשיר השמח בחלקו שזהו נקרא עשיר באמת עבור שאצלו אין שום חסרון:

אך לבא לזה המדריגה בכדי שיהיה לו מדה זו הוא על ידי נתינת מעשר שסגולת מדה זו הוא להביאו למדריגה שיהא לו מדת הסתפקות להיות נקרא עשיר באמת כמבואר למעלה. וזהו כוונת המדרש עשר וכו' בשביל שתתעשר ומפרש בעל המאמר שלא תטעה לומר כי כל עיקר כוונת נתינת המעשר יהיה בשביל שיתעשר בפועל בגשמי וזה אינו כנודע שאין לך פנייה גדולה מזו ועוד שאנו רואים כמה שנותנים מעשר ואינם מתעשרים בפועל שיהא להם ממון הרבה לזה מסיים המדרש ומפרש עשר בשביל שלא תתחסר פי' כי מה שאמרתי לך עשר בשביל שתתעשר הפי' הוא בשביל שלא תתחסר שלא יחסר לך תמיד ולא ימצא לך תמיד חצי תאוותך כמו באותן שהן במדריגות מ"ת אלא אדרבה על ידי מצות מעשר תזכה למדת הסתפקות שלא תתחסר שידמה בעיניך תמיד אינך חסר תמיד מכל טוב שזהו סגולת המעשר כאמור ואז תהיה נקרא עשיר באמת כמ"ש איזהו עשיר השמח בחלקו ולזה יכוון בנותן מעשר בשביל שיתעשר פירוש בשביל שיבא למדת הסתפקות על ידי קדושת מצוה זו שאין זו פנייה אלא אדרבה לשם משים להיות זוכה למדריגה להיות שמח בחלקו ויהיה נקרא עשיר:

וע"ז נאמר (מלאכי ג', י') ובחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם וגו' והריקותי לכם ברכה עד בלי די ודרשו רז"ל עד שיבלו שפתותיכם מלומר די והנה לפי הפשוט איך ימצא זה שיהיה אדם בעולם שכשישלח לו הקב"ה ברכה יאמר די והלא אין אדם מת וחצי תאוותו בידו אך הוא כאמור למעלה שעל ידי מצוה זו יבא למדת הסתפקות ותמיד בכל מה שיתן לו הקב"ה יאמר די וזהו עד שיבלו שפתותיכם וכו' רוצה לומר עד שתבאו למדריגה זו על ידי מצות מעשר שיבלו כו' שתצאו מבחי' של אדם מת ותבאו למדריגת חי מדריגת הצדיקים וכל זה על ידי מצות מעשר שיש לו סגולה זו שתבא על ידי הברכה של השפעת הקדושה העליונה להיות נשפע עליו מלמעלה להיות לו מדת הסתפקות תמיד. ומסיים המדרש ואמר רמז למפרישי ימים פירוש אותן הפרושים הפורשים את עצמם מעסקי העולם ויורדים לעסוק בים התלמוד יפרישו גם כן אחד מעשרה לעמילי התורה דנודע שיש עשר שכליים שהן עשר ספירות והעשירית הוא מדת מלכות בחי' שכינה השוכנת בתחתונים ובלב האיש הישראלי השלם שעל ידי עסק התורה מייחדה תמיד בבורא ב"ה להיות החלק דבוק אל הכל א"ס ב"ה ושלא להיות נרגן מפריד אלוף (משלי ט"ז, כ"ח) ח"ו כמבואר אצלנו כמה פעמים במקום אחר שזה עיקר עסק כוונת התורה לשמה לשם ה' לייחד בחי' ה' שהיא שכינה ששוכן בתחתונים ובחי' דבור שהוא ה' מוצאות הפה שזה החלק האלהי השוכן בתוך הישראל הוא הדבור שעל כן נקרא דבור אדני מלשון דבר אחד לדור שהנהגת העולם על ידי מדה זו והנה בשעת עסקו בתורה עבור שהאדם מגושם בחומר וקביעותו הוא בעולם הגשמי:

כאן חסר הסיום